



**Ministerieel besluit houdende bescherming als monument van
Sint-Engelbertuskerk, parochiekerk van Prosperdorp met bijhorende kerkhofsite
te Beveren**

DE VLAAMSE MINISTER VAN BESTUURSZAKEN, BINNENLANDS BESTUUR,
INBURGERING, TOERISME EN VLAAMSE RAND

Gelet op de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, gewijzigd bij bijzondere wet van 8 augustus 1988, inzonderheid artikel 6, § 1, I, 7;

Gelet op het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001, 21 november 2003, 30 april 2004, 10 maart 2006, 27 maart 2009 en 11 mei 2012;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 13 juli 2009 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, gewijzigd bij de besluiten van de Vlaamse Regering van 24 juli 2009, 4 december 2009, 6 juli 2010, 7 juli 2010, 24 september 2010, 19 november 2010, 13 mei 2011, 10 juni 2011, 9 september 2011 en 14 oktober 2011;

Gelet op het ministerieel besluit van 22 februari 2012 houdende vaststelling van een ontwerp van lijst van als monument te beschermen Sint-Engelbertuskerk, parochiekerk van Prosperdorp met bijhorende kerkhofsite te Beveren;

Gelet op de behandeling van de uitgebrachte adviezen en ingediende bezwaren door Onroerend Erfgoed Oost-Vlaanderen op datum van 20 september 2012, zoals voorgelegd aan de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen;

Gelet op het advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen van 4 oktober 2012,

BESLUIT:

Artikel 1. Wordt beschermd overeenkomstig de bepalingen van het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001, 21 november 2003, 30 april 2004, 10 maart 2006, 27 maart 2009 en 11 mei 2012:

Wegens de historische, de artistieke en de sociaal-culturele waarde:

- als monument

Sint-Engelbertuskerk, parochiekerk van Prosperdorp,
gelegen te

Beveren (Kieldrecht), Sint-Engelbertusstraat z.n.

bekend ten kadaster:

Beveren, 6e afdeling, sectie A, perceelnummer 1S10/2

zoals afgebakend op bijgevoegd plan

Wegens de historische en de sociaal-culturele waarde:

- als monument

De kerkhofsite van Prosperdorp met inbegrip van de toegangsweg en het kerkhofkruis,
gelegen te

Beveren (Kieldrecht), Sint-Engelbertusstraat z.n.

bekend ten kadaster:

Beveren, 6e afdeling, sectie A, perceelnummers 1W10/2, 1Y10/2

zoals afgebakend op bijgevoegd plan

Art. 2. Het algemeen belang dat de bescherming verantwoordt, wordt door het gezamenlijk voorkomen en de onderlinge samenhang van de volgende intrinsieke waarden gemotiveerd:

Historische waarde:

- De monumentale parochiekerk toegewijd aan Sint-Engelbertus werd in 1910-1911 gebouwd door toedoen van de vooraanstaande hertog Engelbert-Marie van Arenberg bij de aanleg van Prosperdorp, een afgelegen klein landelijk kerkdorp op Prosperpolder binnen het Wase polderlandschap bij de Nederlandse grens. De invloedrijke, hoog adellijke familie van Arenberg was sinds de 17de eeuw de initiatiefnemer voor de inpoldering van een groot gebied voor Beveren en de bouwheer van hoeven voor de ontginning van Prosperdorp. De specifieke omstandigheden waarin de kerk van Prosperdorp tot stand kwam en het historisch belang van de hertogen van Arenberg die daarin hun aandeel hadden zijn uitzonderlijk. De proportie van de dorpskerk in verhouding tot de kleinschalige bebouwing van Prosperdorp is ook buitengewoon. De monumentaliteit en rijke uitwerking ervan zijn afspiegeling van het aanzien van de familie van Arenberg die de oprichting van de kerk mee financierden.

- De kerkhofsite van Prosperdorp werd vrijwel gelijktijdig met de bouw van de bijhorende Sint-Engelbertuskerk in 1910 gecreëerd op grond geschonken door en met een aanleg die evenals de kerk bekostigd werd door hertog Engelbert-Marie van Arenberg. Deze cultusplaats is bijgevolg historisch rechtstreeks gelieerd aan de kerk en aan Prosperdorp. Als omsloten landelijke begraafplaats zeer herkenbaar gebleven ook door de aanwezigheid van een traditioneel kerkhofkruis, hier centraal op de kruising van paden opgesteld. Ook bewaard zijn het oorspronkelijk ijzeren toegangshek met kruis aan gemetste hekpijlers. Een aantal typische aanplantingen zijn cultuurlandschappelijk traditioneel eigen aan de funeraire functie van de site: de omringende hoge taxushaag en de treurwilg op het einde van de bijhorende lange toegangsweg naast de kerk, symbolen voor het Eeuwig Leven, rouw en verdriet.

Historische, in casu architectuurhistorische waarde:

- De Sint-Engelbertuskerk is als volledig nieuw gebouwde kerk van 1910-1911 in Sint-Lucasneogotiek representatief voor het architecturaal oeuvre van Jules Goethals, een architect die bekend is als belangrijke kerkenbouwer in Vlaanderen uit de periode van de late neogotiek. Architecturaal vormt de kerk met de pastorie uit dezelfde bouwperiode een prominent ensemble van dezelfde architect. De authentiek bewaarde parochiekerk is een schoolvoorbeeld van een neogotisch bouwwerk volgens het concept van een symmetrisch opgevatte basilicale kerk met uitspringend transept en sterk markerende hoge westtoren. Het kleurrijk materiaalgebruik is karakteristiek voor begin 20ste eeuw. De inrichting van de kerk met bijpassend typisch neogotisch meubilair en beeldende religieuze kunst is uitermate representatief als totaalconcept binnen de neogotiek.

Artistieke waarde:

- Stilistisch is de kerk van Prosperdorp een kwaliteitsvolle vertegenwoordiger van de academische neogotische architectuurstijl in de religieuze bouwkunst van die periode. Het bouwwerk vertoont fraaie proporties, een rijk materiaalgebruik dat de vormgeving ondersteunt en een verfijnde detailafwerking. Door de overeenkomstige stijl vormen het exterieur van het kerkgebouw met het kerkinterieur, zijn uitrusting en decoratie een mooi ensemble van neogotische kerkelijke kunst, beantwoordend aan een voor de neogotiek typerend totaalconcept. Het neogotische meubilair, specifiek voor deze kerk uitgevoerd door de Gentse beeldhouwer Eduard Van den Eynde-Kregersman, vormt een harmonieus en kwalitatief kunstzinnig ensemble.

Sociaal-culturele waarde:

- De Sint-Engelbertuskerk van de gelijktijdig planmatig vanaf 1910 aangelegde woonkern Prosperdorp bezit een uitzonderlijk ruimtelijk structurerend en stedenbouwkundig belang voor het omringende landbouwgebied aan de Nederlandse grens. Het kerkgebouw met opvallend symmetrische aanleg en hoog opgaande toren werd namelijk ingeplant in de as van een brede straat die een uiterst bescheiden, sterk afgelijnde en specifieke landelijke woonkern vormt in aansluiting bij een historisch wegenpatroon van de sinds 1846 ingedijkte Prosperpolder. De kerk markeert nadrukkelijk de nieuwe woonkern, ze is een monumentaal baken in het historische Wase polderlandschap en is tevens betekenisvol als identiteitssymbool voor het kerkdorp Prosperdorp.
- De bijhorende kerkhofsite met bijhorend kerkhofkruis bezit nog altijd zijn funeraire functie en is nu maatschappelijk nog steeds van belang voor het christelijke geloof en de begrafenisgebruiken van de dorpsgemeenschap.

Art. 3. Met het oog op de bescherming zijn van toepassing:

De beschikkingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 november 1993 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse Regering van 23 juni 2006, 5 juni 2009 en 4 december 2009 en 10 juni 2011 (Belgisch Staatsblad 10 maart 1994, 22 augustus 2006, 18 september 2009, 11 januari 2010 en 2 augustus 2011).

27 FEB. 2013

Brussel,

Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering,
Toerisme en Vlaamse Rand



Geert BOURGEOIS